

PEVEC

GLASILO PEVSKE ZVEZE

IZHAJA KOT MESEČNIK V DVOJNIH ŠTEVILKAH IN VELJA ZA CELO LETO
Z GLASBENO PRILOGO VRED 25 DIN, ZA ITALIJO 10 LIR, ZA AMERIKO 1 DOLAR.
UREDNIŠTVO: PRED ŠKOFIJO 3/II. — UPRAVA: LJUDSKI DOM.

VSEBINA:

Članki: Ob 30 letnici „Ljubljane“. — Jak. Aljaž: Pevski spomini. — —č.: Nekaj higieničnih mišljajev za pevce. — P. H.: Dober svet. — M. Bajuk: Narodne pesmi v sekiricah. — P. H.: Glasbena pravila. — V. Vodopivec: Fanfara.

Nove skladbe: Prvi plameni.

Vestnik Pevske zveze: Uradne ure. — Članarina. — Pevčeve pesmarice. — Iz odborove seje. — Nagrajene zborovske skladbe.

Iz naših okrožij: Ljubljansko okrožje. — Radovljiško okrožje. — Celjsko okrožje.

Glasbena poročila iz inozemstva.

Razne vesti: Splošna glasbena zgodovina. — Slovenski obrednik. — Pesmarica Glasbene matice.

Iz urednikove listnice.

Nekateri tiskovni pogreški v Pevcu.

Glasbena priloga:

1. Slanko Premrl: V Korolan. (A. Č.)
2. Emil Adamič: Domovini. (Iz Zvončka.)
3. Emil Hochreiter: Nočni psalm. (O. Župančič.)
4. Dr. Fr. Kimovec: Gda smo pšenici šli oral. (Prekm.)
5. Jan. Pogačnik: Na poljučeni zemlji.
6. Viktor Adamič: Sneg. (Fr. Gestrin.)
7. Fran Jordan: Soči. (Goričanska.)
8. Ivan Ocvirk: Lahor šapče... (Adolf Weber.)

NATISNILA JUGOSLOVANSKA TISKARNA. — LJUBLJANA 1923.

(Poštšina plačana v gotovini.)

Zvonove

iz jeklotitine z lepo donečim in močnim
glasom izdeluje

Kranjska industrijska družba Jesenice—Fužine (Slovenija).

Posamezni zvonovi, dvo-, tro- in četvero-
zvonila, harmonično ali melodično uglašena,
v teži 150—4000 kg.

Zvonove prevzemajo cenjeni odjemalci po preizkušnji v
tovarni. - Reference pri družbi na razpolago za vpogled.

Strojne tovarne in livarne d. d.

v Ljubljani

dobavljajo

bronaste
ZVONOVE

vsakršne teže in iz
najboljšega materiala
s priznano krasnimi glasovi

Po vojni do konca 1922 se je vllilo v naši zvonarni 210.000 kg zvonov

OB 30 LETNICI „LJUBLJANE“.

30 dne 8. in 9. aprila proslavi glasbeno društvo »Ljubljana« svojo 30 letnico. »Pevce« ob tej priliki ne sme prezreti njenega uspešnega dolgotrajnega delovanja na polju pevske umetnosti; društvo stoji do današnjega dne med najagilnejšimi pevskimi zbori.

To agilnost je vzdrževala »Ljubljana« takoj od prvega začetka. Že spočetka ni manjkalo »Ljubljane« pri nobeni narodni slavnosti. Zato so izkazala letna poročila izredno veliko javnih nastopov, tako n. pr. v letu 1899 kar 45 (»Slov. Nar.« 1899 18. dec.).

Takrat v onih letih je bilo seveda delovanje potrebno. Slovenska pesem takrat ni služila toliko umetnosti, kolikor narodni probuji. Zato najdemo na njenih sporedih po vrsti pesmi: Nisem Nемеc, Za dom, Ustaj rode!, Zrinjsko-Frankopanka, Slovanska pesem, Svoji k svojim, Mi vstajamo, Slovenski svet, Slovenec sem, Na boj!, Jadransko morje, Slovanski brod, Bog i Hrvati, ki jo je bila vlada celo prepovedala, in nebroj drugih.

Ni je bilo slavnosti pevske, narodne, ne dobrodelne, da bi »Ljubljana« ne bila sodelovala, če je bilo njeno sodelovanje potrebno. Ko je potres razrušil Ljubljano, je n. pr. priredila v Zagorju (l. 1895) koncert v prid prizadetim Ljubljančanom; l. 1898 pa je imela v Sežani samostojen pevski koncert, združen — po tedanji šegi — z veliko narodno veselico, v prid zgradbi »Narodnega doma« v Trstu.

To delo na zunaj, ti preobilni nastopi, ki jih je pomnožilo letno več zabavnih prireditev, katere so bile združene vse s pevskimi nastopi (Martinovi, Silvestrovi večeri, plesi, zabavni večeri i. dr.), pa nikakor niso ovirali notranjega življenja. Takoj v začetku so osnovali pevsko šolo. Kdor ni bil dobro pevsko podkovan, ni smel biti pri zboru, temveč je moral prej v šolo, ki jo je vodil nekaj časa znani skladatelj L. Belar.

Že leta 1894 so razširili moški zbor v mešanega, da je dobilo društvo s tem ojačenjem širji razmah. Zbor se je ojačil, da je štel l. 1895 že 45 pevcev in 26 pevk. Pozneje se je mešani zbor razbil, pa je bil l. 1908 zopet ustanovljen in ga je društvo vzdržalo do danes kljub vsem težkočam na oni strokovni višini, ki prisoja »Ljubljanici« mesto med najboljšimi slovenskimi zbori.

Ljubljana ni stala, Ljubljana je stopala s časom in prilagodila svoje delo razmeram časa, stremeč vedno navzgor.

Ko so se razmere slovenske pesmi predruugačile, ko je začela procvitati slovenska novejša pesem, ki ni imela namena samo buditi narodnih čustev in kratkočasiti Slovencev, temveč si je izbrala za cilj pevske umetnosti samo, takrat je bila »Ljubljana« med prvimi, ki je zgrabila krepko za delo in šla med prve orače. Njeni koncerti po letu 1908 do vojske in po vojski kažejo, da je vedno pazno zasledovala razvoj naše pesmi. Na njenih programih so bili zastopani vedno najnovejši skladatelji s svojimi pesmimi najnovejšega kova. Seveda je delala z močmi, ki so ji bile na razpolago. Preko razmer ni mogla. Ni si pa stavila cilja, da bi drevila sama čez drn

in strn z razvojem slovenske pesmi, temveč zrla je vedno na široko našo domovino. Tolmačiti je nekako hotela pevcem po deželi novo pot, kazati jim nove steze k cilju in jim pomagati kvišku. V tem smislu je začela delati izlete po vsej Sloveniji, kamor so ji razmere dopuščale. Po prevratu je, neupoštevajoč težkih denarnih in drugih zaprek, poletela celo med daljne rojake v Prekmurje in jim priredila tri koncerte. Ta izlet ne bo izbrisan iz src Prekmurcev niti v desetletjih.

Da razširi pevsko umetnost kar najdalekosežnejše po naših lepih gričih in dolinah, je osnovala v letu 1920 »Pevsko zvezo«, ki šteje že danes preko poldrugi sto zborov. Po njenem vplivu se jih je rodilo nad 20, oživel še veliko več. Skupne pevske prireditve pod njenim vodstvom so uspele kar najlepše in dale pevcem novih impulzov. Z ustanovitvijo »Pevske zveze« si je zaslužila »Ljubljana«, ko bi ničesar drugega ne bila izvršila, najlepši nesmrten spomenik v slovenski pevski umetnosti.

»Pevska zveza« se ob njeni 30 letni slavnosti ž njo vred raduje lepega dela in ji, ne da bi hotela naštevati tu vse njene zasluge, priznava javno: Brez »Ljubljane« ne bi bilo še »Pevske zveze« ne »Pevca«, ne marsikaterega zbora.

Zato ti kliče danes ob tvoji 30 letni slavnosti tisoč in tisoč pevcev, ki si jih ti združila v mogočen zbor: Bog blagoslovi tvoje delo! Bodi nam tudi v bodoče zvezda vodnica na poti lepe pevske umetnosti!

PEVSKI SPOMINI.

Piše Jakob Aljaž.

I. Iz mladih let v domačem kraju. Doma v ljudski šoli v Smedniku l. 1853 in 1854 me je petja učil učitelj in hkrati organist Dolinar, včasih tudi pri klavirju ali pri orglah. Dolinar je bil doma s Primskovega pri Kranju. Pri petju v cerkvi sta mu pomagali dve njegovi sestri (sopran in alt). Izmed pesmi, ki smo se jih pri Dolinarju učili, se spominjam n. pr. pesmi od godca:

Veselo.

Po - vsod me po - zna - jo, da ti - ček sem zvit, ve - se - lje i -
ma - jo med se me do - bit'; jim pravim, jim la - žem, se smejem, no -
rim, in nor - ce jim ka - žem, da v go - sli do - bim.

Pozneje mi je učitelj Martin Krek (dr. Krekov stric) pokazal marsikaj iz glasbene teorije. Spominjam se tudi še nekaterih pesmi, ki so jih peli moj oče Anton (roj. l. 1795). Imeli so leseno piščalko na 6 luknjic in so znali na njo zapiskati vsako pesem. Potem so pesem tudi zapeli, mati pa so zraven sekundirali, n. pr. o štangarskem sv. Antonu, sv. Roku v Dravljah in sv. Stefanu v Sori. Pesem o sv. Antonu so peli pred sto leti koledniki, ko so pobirali za zvonik v Štangi. Bila je taka-le:

Da bi tolj kalj do - bi - li, da bi tu - ren po -
Vi fan - tje, de - kle - ta, tud' vi nam kaj

kri - li, sv. An - to - nu pa - tro - nu, ki za nas skr - bi.
daj - te, sv. An - to - nu pa - tro - nu, ki za nas skr - bi.

(itd. za vse stanove).

Pesem o sv. Roku so peli pred sto leti pri radi kuge zaobljubljeni procesiji iz Ljubljane v Dravljje:

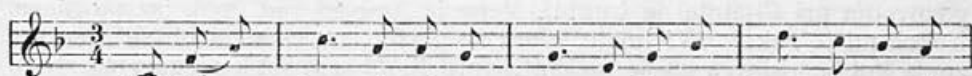

E - no u - ro od Lju - blja - ne so 'no cer - kev - zi -

dal', i - no za pa - tro - na svet' - ga Ro - ka iz - bral'.

Pesem o sv. Štefanu v Sori, kjer niso imeli orgel in jo je vsa cerkev pela, se je glasila tako - le:

Svet' šte - fan, ti naš pa - tron, te - be za gna - do pro - sil
'z u - če - nih šol se zbi - ra - jo, se s šte - fa - nom špe - ti - ra -

bom, ker si ti pr - vi mar - ter - nik bil, za - to te bom jaz zdaj ča - stil.
jo, ne mor'jo mu pa zo - per - stat', za - to k' so b'li je - zni ta - krat.

II. V normalki v Ljubljani. V ljubljanske šole in sicer v drugi razred normalke sem prišel l. 1855. na prigovarjanje stolnega kanonika in dež. šolskega nadzornika Zavašnika, sorodnika moje matere. (Oba sta bila doma z Dobrove pri Ljubljani.) V 3. razredu sem imel učitelja Praprotnika, ki je rad imel, da smo pred ali po pouku zapeli. Jaz sem največkrat intoniral Potočnikovo »Veš, o Marija«. Skupno petje na normalki sta poučevala učitelja Zentrich in Stökl, ki sta tudi orglala v stolnici na malih orglah pri šolskih mašah ob delavnikih vsak dan ob desetih. Stökl je igral hitro, Zentrich pa zmerno počasi. Tudi Kamilo Mašek, učitelj glasbe na pripravnici, je poučeval petje tiste učence ljudske šole, ki so se v ta namen pri njem oglasili. Med temi nisem bil, pač pa moj tovariš Brezovar, ki sva skup stanovala v študentovskih ulicah. Ta me je naučil mnogo lepih pesmic, n. pr. »Mila, mila, lunica, kje je moja mamica« (Vilhar), »Noč na nebu zvezdice prižiga« (Rihar) in druge.

III. Na gimnaziji nas je petje učil prof. Heinrich. V cerkvi smo dijaki peli nemške in slovenske pesmi brez orgel, n. pr. Haydnovo »Hier liegt vor Deiner Majestät« ali »Wir werfen uns darnieder«, ali kako slovensko Riharjevo. Z nami je pela vsa cerkev. V 2. gimn. razredu sem postal Alojzijanec. Tu spočetka nismo imeli pravega pevovodja; semtertje sta učila

in vodila petje višjegimnazijec Trepal in prefekt Gnezda. Pozneje je vodil petje redno Nedved. Učil je petje temeljito in bil izvrsten pevovodja. Imeli smo svoj kvartet: jaz I. tenor, Kunstelj II. tenor, Poč I. bas, Golob II. bas. Štiriglasnih moških skladb je bilo takrat še malo. Zato smo peli nemške, srbske in hrvatske. Ščasoma pa smo dobili tudi več slovenskih skladb. Nekaj moških zborov je uglasbil Nedved. Davorin Jenko je na svetlo dal svoje: »Naprej zastava slave«, »Lipa zelenela je« tid., ki smo jih z veseljem peli.

V tistem času je bilo tudi na gimnaziji par kvartetov. Enega je vodil Trepal, drugega Weiglin. Še poprej je obstojal glasoviti kvartet: Leopold Klinar, Karol Klinar, Razboršek in Belar. Ti pevci so nam bili vzor lepega petja.

Moj kvartet je nekoč z dovoljenjem alojzniškega vodstva sodeloval pri koncertu, ki ga je neki goselski virtuoz saksonskega kralja priredil v gledališču. Dotični virtuoz je naprosil Nedveda, naj koncertu pridene kako večjo pevsko točko. Nedved je pa nas naprosil in mi smo radi ustregli. Nedved je bil takrat učitelj petja pri filharmoničnem društvu in pri čitalnici. Pri izvajanju nekega oratorija je vzel mesto čitalniških pevcev nemške filharmonike. Posledica tega je bila zamera pri Slovencih, ki so bili takrat narodno že prebujeni. Tisti koncert je bil skoraj prazen. Nedveda pa so od čitalnice odslovili. Sicer se je pa Nedved trudil, da bi bil pri koncertih nepristranski in je pri filharmoničnih koncertih izvajal semtertje tudi slovenske zборе. Še celo po omenjenem oratorijskem koncertu je sam pel »Kje dom je moj?« — imel je lep bariton — a vse to ni nič pomagalo. Službo pevovodja pri čitalnici je izgubil. Mene je Nedved rad imel, jaz pa njega. Nekoč mi je rekel: »Vi imate talent za glasbo, ne zanemarite se!« Še pozneje kot bogoslovca me je večkrat naprosil, da sem šel k njegovemu zboru solo pet. Mimogrede omenjam, da sem, če je bila priložnost, rad šel poslušat opero laške-potovalne družbe, kar je name velik vtis napravilo. Kot dijak sem poznal Gregorja Riharja in njegovo sestro Jerico, izvrstno sopranistinjo. Ta je imela krasen, visok sopran. Rihar je nji na ljubo nekatere pesmi tako visoko postavil. Videl sem Riharjev klavir. Naredil ga je baje sam s pomočjo očeta ali brata. Pri tem klavirju smo imeli izkušnje pri Riharjevem nečaku »Gregorčku«.

Pod Nedvedovim vodstvom smo v Alojzijevišču večkrat lepe koncerte napravili. Pri igrah v gledališču nam je Nedved uglasbil kuplete. Na gimnaziji je Nedved vpeljal okoli l. 1865. enoglasno petje. V osmi šoli sem vodil gimnazijsko petje. V križanski cerkvi smo peli vokalno. Takrat so bili dobri pevci redki. Nas pevce dijake so pogosto vabili na nove maše. Tako smo n. pr. peli na novi maši benediktinca Sporna v Mekinjah pri Kamniku, na novi maši g. Flisa v Dobu (g. Flis je bil moj instruktor v 3. razredu in v prvi šoli), na novi maši g. Kržiča v Borovnici. Ob takih prilikah smo peli največkrat Maškov Te Deum v d-duru, svetne pesmi pa iz Razlagove pesmarice, kjer se nahajajo pesmi brez not. Naše dijaško petje pri novih mašah je zelo pospeševalo gojitev slovenskega petja po deželi.

(Sledi.)

NEKAJ HIGIENIČNIH MIGLJAJEV ZA PEVCE.

—č.

»V petju oglasimo zdaj se složno mi!« Temu pozivu pevci pri nas čimdalje bolj slede. Pevska društva so se začela zavedati, da le v celokupnosti vseh, ki goje najlepšo vseh umetnosti, zvenečo umetnost, glasbo, leži uspešen napredek. V nasprotju s to veselo širitvijo pevskih kadrov pa je zelo malo razširjeno

znanje mnogoterih nevarnosti, ki več ali manj ovirajo petje ali škodujejo pevskemu organu. Vsled tega se velikokrat zgodi, da ravno ob priliki svojega nastopa, slučajno ravno na koncertni večer, pevec, ki hoče svojim prijateljem-znancem in občinstvu pokazati svoje znanje, ni pri glasu. Zato se mi zdi, da je važno za vsakega pevca, ako mu dam nekoliko higieničnih, zdravstvenih migljajev. Pevec naj ve, kakšni vplivi škodujejo glasu in kako se more te škode uspešno ubraniti.

Način prehrane n. pr. ima velik vpliv na kakovost glasu. Pevski ton sicer nastane v jabelku vsled tresenja glasotvornic, vendar pa pri tem sodelujejo tudi oni organi, ki tvorijo takozvano nastavno cev, t. j. votlina, ki se nahaja nad jabelkom, žrelna, ustna votlina, žleze, kosti itd., ker odtod prihajajo takozvani zgornji toni, ki dajo tonu barvo, tu so tudi resonančni in odmevni faktorji. Če ti organi niso v redu, mora trpeti pri tem seveda tudi lepota glasu. Izpremembe, ki se tu najrajši izvrše, zgodijo in izvrše se po večini na žlezni koži, s katero je prevlečena zlasti žrelna votlina.

Škoda, ki jo povzročajo nekatera hranila, se pokaže tu v obliki katarja. Znano bo vsem, da zelo mrzla jedila in pijače pospešujejo katar. Zato naj peveci nekaj časa pred petjem takih mrzlih jedil, zlasti pa zelo hladnih pijač, ne uživajo. Pa ne samo mrzla hrana, tudi vroče jedi in pijače so vzrok kataru, kar morda ni tako zelo znano. Lahko celo trdim, da so katarja krive v več slučajih vroče in ne mrzle pijače.

Pevske prireditve se vrše običajno v zimskem času in nizka temperatura v nezakurjenih lokalih in velikih dvoranah, kjer so vaje ali nastopi, sili pevca, da pije vroč čaj, vrelo kavo itd. Vsled visoke temperature teh pijač, se žrelo prenapolni s krvjo in če se nato vdihava hladen zrak in se ta proces večkrat ponavlja, kaj lahko vsled tega draženja nastane katar.

Nič manj škodljiva glasu so jedila, v katerih je preveč ostre paprike, popra, gorčice, hrena, čebule in jesiha. Ravno tako se mora pevec ogibati presilno soljenih in prekajenih stvari. S tem seveda še nočem reči, da jih sploh zauživati ne sme; toda komur je do lepega, čistega glasu (solisti), zdržuj se takih jedil vsaj en teden pred nastopom. Omenjam, da vplivajo na žrelnožlezno kožo kvarno tudi orehi in mandeljni, ker imajo v sebi zelo ostro olje. Kdor hoče imeti slab, plehko zvoneč glas, naj se pred petjem naje orehove potice.

Operni peveci, solisti, pred svojim nastopom radi jemljejo razna sredstva, ker mislijo, da z njimi izboljšajo svoj glas. Na glasotvornice, kjer glas nastaja, taka sredstva prav gotovo ne delujejo, ker ne pridejo z njimi v dotiko, saj je njih pot požiralnik, a ne sapnik. Lahko pa takorekoč »zlikajo«, očistijo žlezno kožico in po drugi plati dvigajo samozavest in pogum pevca, ker je prepričan, da mu pomagajo. Zato naj jih vsak le rabi, seveda, če niso naravnost škodljiva. Za izboljšanje glasu je v navadi pri pevcih po poklicu n. pr. žvečenje suhih sliv, raba pomaranč, pitje surovih jajc ali medu, ter sploh vsake vrste bonboni.

Omenil sem, da so prevroče pijače škodljive. Vendar pa tudi njih vsebina ni brez vpliva na glas. Močne alkoholne pijače, likerji, težka vina in piva zelo kvarno vplivajo na vratne organe. Manj škodljiva so lahka vina in redko pivo, seveda, če jih uživamo zmerno. Nezumno pitje pa povzročuje hripavost; a ne samo to, tudi vstopi pevcev pri petju so netočni. Zmotijo se radi v višini tona, saj se alkoholikom glasotvornice vsled preoblike pijače ravno tako tresejo, kakor roke, in to povzročuje negotovost.

Kar velja za alkoholne pijače, velja tudi za tobak. Zmerno kajenje pevcem najbrž ne bo škodovalo, mnogi ga celo priporočajo. Tako je n. pr. rekel slavni pevec Nieman: »Ni ga boljšega sredstva za lahko ovlaženje grla, kot nekoliko dimov dobre cigarete pred nastopom.« Tudi prerano umrli naš Pepik Drvota je bil strasten kadilec in do konca dober tenorist. Poudarjam pa, da le zmerno

kajenje ne more škodovati. Čezmerno pa povzročuje hripavost in katar. Zlasti inhaliranje in kajenje skozi nos naj pevec opusti.

Naj sledi še nekoliko dietetičnih migljajev, zlasti za dan, ob katerem se vrši koncert.

Pri dihanju se ne razširja samo prsni koš in se zopet krči, tudi trebušna prepona, ki deli prsno od trebušne votline, se upogiblje navzdol in dviga. Če pa je trebušna prepona pri tem ovirana, trpi vsled tega kakovost in sila dihanja, ker se pljuča ne morejo dovolj razširiti in vzprejeti zadostne množine zraka. Pa prav ta povzroča slabše ali silnejše tresenje glasotvornic.

Dviganje in poglabljanje trebušne prepone preprečujejo pa jedila, ki napenjajo vsled plinov čreva; ta napeta čreva ne dovoljujejo, da bi se trebušna prepona zadosti globoko upognila in dihanje ni zadostno. Da se temu izognemo, na dan pred koncertom ne jemo n. pr. zelja, fižola, črnega ali pa svežega kruha, močnatih jedi, krompirja itd.

Splošno pravilo je, da peveci tik pred nastopom sploh ne jedo. Prebavljajoči želodec potrebuje pri svojem delu obilnejši dotok krvi od drugih organov. Nedostatek krvi se zlasti pozna na možganih. Vsled tega je človek po jedi duševno manj čil, celo len, neče se mu misliti in to je tudi vzrok, da sit pevec poje brez živahnosti in njegovo prednašanje ni sveže in gibčno. Pred petjem naj pevec z jedjo vsaj tri do štiri ure preneha. Neposredno pred petjem jej pevec kvečjemu košček čokolade, grižljaj kruha in si zmij usta s svežo vodo. Tudi med petjem pij požirek vode, ki pa jo, preden jo požreš, drži nekoliko časa v ustih, da se segreta žlezna kožica ohladi.

Velika nevarnost za pevca je prehlad, ker šestokrat preide v jabolčni katar, spremljan z večjo ali manjšo hripavostjo. V največ slučajih nastane katar vsled prehlada vratu, kakor tudi dostikrat mokre noge ali splošno premraženje telesa vpliva na grlo. Prva skrb pevca bodi torej, da se varuje prehlada grla. Nevarnost prehlada zmanjšaš, ako vrat metodično utrjuješ. Začeti pa moraš poleti in sicer tako, da umivaš vrat, prsi in hrbet dnevno s hladno vodo in jih potem krepko z brisačo obdrgneš. Polagoma uporabljaj vedno bolj mrzlo vodo, ki lahko doseže 8—10° R. Če si to delal poleti, jeseni, nadaljuj tudi pozimi in redko kdaj se boš prehladil. Utrditev vratu ti zlasti prav pride, kadar moraš nastopati na hladnem odru, pri prepihu. Nespametno je ovijati vrat v volno in ga vtikati v visoke ovratnike. To si prihrani rajši za resničen prehlad, tedaj pa ti gotovo koristi. Volnen šal ali robec čez usta uporabljaj, kadar po petju stopiš v hladen prostor, pozimi na ulici, predvsem pa ne govori tik po petju na hladnem zraku in dihaj skozi nos.

Če pa je navzlic vsej tvoji opreznosti nastal katar, tedaj je prva zapoved: ne poj, dokler ne ozdraviš! Spoti se, pij mleko s kako mineralno vodo, delaj vlažne obkladke, da čimprej ozdraviš. Popolnoma napačno je naziranje (kakor je navadno pri mnogih pevcih), da treba katar takorekoč s silo prepeti. Kajti s tem ne utrdiš glasu, kakor misliš, ampak si ga lahko uničiš.

Kroničen katar, torej katar, ki ga nisi izlečil, se razvija tako, da nastane za tvoj glas in za tvoje splošno zdravje resna nevarnost. Žlezna kožica tvojega jabelka postane debela, na glasotvornicah se naredo vozlički, ki ne dopuste, da bi se glasotvornice pravilno zapirale, njih gibčnost, tresenje je otežkočeno in glas za vedno izgubi svojo lepoto. Lahko se zgode celo dalekosežnejše spremembe. Na glasotvornični muskulaturi nastanejo razširjenja, lahko se kaj pretrga, zlasti pri silnih pevskih naporih in pevec ne more pravilno nastaviti višine tona, ali svoj glas celo popolnoma in za vedno izgubi.

A ne varuj se samo takrat, kadar imaš katar, ampak tudi, kadar si se utrudil pri govoru ali petju. Izborno sredstvo ob priliki utrujenega glasu je vratna kopel z ne prehladno vodo in ko se je telo že nekoliko ohladilo. Po kopelji vrat masiraj, drgni. Obtiraj si jabelko krepko z roko od vrha navzdol.

S kopeljo in masažo odvedeš prenapolnjeno kri od grla in imel boš takoj prijeten občutek lahkote.

Pevski glas je dragocen zaklad, ki ga moraš dobro varovati. Če se ti je enkrat resno pokvaril, si ga z veliko težavo zopet popraviš, dostikrat nikoli več.

Četudi se ti bo izpolnjevanje teh mojih migljajev zdelo dostikrat težko in neudobno, vendar si z njih pomočjo ohraniš glas v popolni čistosti, lepoti in svežosti sebi in poslušalcem v veselje in užitek, slov. pesmi pa v procvit in slavo.

DOBER SVET.

P. H.

Pri raznih pevskih produkcijah se opaža, da pevovodje niso vselej srečni v izbiri skladb. Dostikrat volijo skladbe, katerim pevci, pa tudi sami niso kos. Više se dvigajo, nego so vzrasli, in tako neprikladno vzpenjanje lahko spravi človeka iz ravnotežja in ga položi na tla. Ako je skladba za pevski zbor pretežka, se pevovodja muči ž njo mesece in mesece, uspeh pa je dvomljiv. V novejšem času se je pojavila bolezen, namreč segati po hipermodernih skladbah, za katere pa manjka zauma pri pevcih in poslušalcih.

Kako se tedaj glasi moj dober svet? — Vsak pevovodja naj izbira take skladbe, katerim bo kos on in njegov zbor; naj se ne sramuje naših starih pesmi, ki so svojstvo našega naroda po svoji preprostosti, naivnosti, mehkobi. — Ampak to, kar se poje, naj se poje zgledno. Iz vsake, še tako preproste pesmi se z dobro dinamiko in agogiko lahko naredi umotvor. Dinamika je stopnjevanje glasovne sile: forte, piano, crescendo, diminuendo; agogika je modifikacija ali uravnavanje brzine: accelerando, ritardando, fermo, z eno besedo, pravila lepega prednašanja.

Predvsem pa je še treba, da vsaka skladba pevcem privre iz srca, iz mehkega, čutečega srca; kajti glasba ni matematika, ni tolikanj delo razuma, bolj je stvar srca, stvar čuta. Pravega duha pa zamore pevcem vdihniti samo dober, večš pevovodja, ki sam čuti, ki je glasbeno in estetično dovolj izobražen. Estetičen čut pa more biti dar božji, more biti pa tudi pridobljena zmožnost. V to svrhu služijo koncerti prvovrstnih zborov, ki so nekaka javna šola za dirigente in pevce. Ni dobro, ako človek zmerom čuje le samega sebe; zastal bo, ali postal bo enostranski. Zategadelj je koristno in naravnost potrebno, da se od časa do časa udeležujemo koncertov. In ko bi pevovodja ne mogel v mesta, naj vsaj hospitira sosedne zборе; kajti vsak nekaj ve, vsi pa znajo vse. Iz vsega tega je jasno, kako važne da so naše prireditve in tekmovalni nastopi poedinih pevskih zborov. Torej:

1. Izbiraj zboru prikladne skladbe.
2. Z dobro dinamiko in agogiko naredi iz vsake skladbe umotvor.
3. Kakor magnetu nalagaj tudi zboru vedno večje zadače.
4. Uči se neprestano in hodi v šolo dobrih koncertov. To je moj dober svet.

NARODNE PESMI V SEKIRICAH.

M. Bajuk.

ZIROVNIK JANKO: Rožic ne bom trgala. Za ženski zbor. Ravnotam št. 44.

ZIROVNIK JANKO: Tiček prav majhen je. Za ženski zbor. Ravnotam št. 45.

ZIROVNIK JANKO: Slišala sem tičko pet. Za meš. zbor. Ravnotam št. 47.

ZIROVNIK JANKO: Narodne pesmi z napevi. II. zvezek. Založništvo in tisk kot I. V Ljubljani 1885. Za moški zbor.

Vsebina: Bom šel na planince. — Zvedel sem nekaj novega. — Vse je veselo. — Tam stoji Ljubljanca. — Kaj boš za manoj hodil. — Rasti rožmarin. — Ptički pojejo. — Mal' postojmo. — Ko b' sodov ne blo. — Tam za turškim gričem. — Dekle v zelenem vrtu

sedl. — Solnce že doli gre. — Vince lepo pobarvano. — Ribniška. — Dekle, kdo bo tebe troštav. — Meglica. — Oj ta vojaški boben. — Danes je taisti dan. — Sel bom v planinco v vas. — Po gorah grmi. — Po vrtu je pohajala.

Zvezek je bil ponatisnjen s I. letn. 1890 v isti založbi. I. in II. zvezek sta doživela v novi pomnoženi izdaji nov natis v l. 1900 po Glasb. Matici.

V letu 1909. je pa izšla zbirka I. in II. zvezek v enem zvezku: Narodne pesmi z napevi. Za moški zbor. Založil R. Drischel v Ljubljani, natisnil Eberl na Dunaju. V zbirki so vse pesmi iz I. in II. zvezka iz leta 1885, izpuščenih je le 8 pesmi.

ZIROVNIK JANKO: Narodne pesmi z napevi. II. zv. V Ljubljani 1901. Založil O. Fischer v Ljubljani. Tiskal Eberl na Dunaju. Za meš. zbor.

Vsebina: Zvonikarjeva. — Na planincih lušno biti. — Jaz pa pojdem na Gorenjsko. — Pridi Gorenje! (harmoniziral Zirovnik ml.) — Prišla bo pomlad. — Gozdič je že zelen. — Kukavica (kakor je v pesmarici Mohorjeve družbe). — Visoka je gora. Jager mi jaga. — Lepo mi poje črni kos. — Po cesti gre en velik mož. — Ogljar. — Od kod si dekle ti doma? — Kaj ti je deklica (harmoniziral Zirovnik ml.) — Nezvesta. (Ljubca moja, kaj si strila?) — Pojmo na Štajersko! — Se davno mrači. — (Meglica: Dev.) — Svatovska. — Kolkor kaplic, tolko let. — Bog je ustvaril zemljico (harmoniziral Zirovnik ml.) — So ptičke skup zbrane. — Nikdar na svetu lepšega ni. — Že dolgo nismo pili ga. — Živio - živio! — Večerna kot je v pesmarici Dr. sv. Mohorja. — Ncoj je en lep večer. — Čuk se je oženil (harm. L. Kuba). — Polka je vkazana.

ZIROVNIK JANKO: Narodne pesmi z napevi. III. zvezek. Za meš. zbor. Založil O. Fischer v Ljubljani 1905, tiskal Eberl na Dunaju.

Vsebina: Pojte, pojte, drobne ptičke! — Prišla bo pomlad zelena. — Kos prepeva, gnezdo dela. — Ena ptička mi poje. — Mati zakliče. — Travniki so že zeleni. — Na klopci sva sedela. — Oj vandrovček moj! — Kadar boš ti vandrat šel. — Moj fantič je v Tirole vandrou. — Fantje marširajo. — Ljubi fantič moj mora iti v boj. — Kako ozke so stezice. — Čez tri gore, čez tri vode. — Ko sem k njej pršou. — Moj očka imajo konjča dva. — Oj drevi gremo snubit jo. — Včas sem vedno mislil. — Vsi so prihajali. — Dve let in pol sva se midva ljubila. — Stoji tam gora Limbarska. — Bog je ustvaril zemljico. — Solnce čez hribe gre. — Veseli bodimo! — Tacih prjatlov veliko pač ni. — Kje so moje rožice? — Venček na glavi se bliska ti... — Kaj nam pa morejo!

ZIROVNIK JANKO: Narodne pesmi z napevi. IV. zvezek. Za moš. zbor. Založil konzorcij »Slov. Branik«. Natisnila Učiteljska tiskarna v Ljubljani 1910.

Vsebina: Jaz pa pojdem na Gorenjsko. — Na planincih lušno biti. — Moj očka imajo konjča dva. — Pojmo na Štajersko. — Sem pa jaz pobič fajto izgubil. — Jaz sem Kranjčičev Juri. — Moj fantič je na Trolsko vandrou. — Moj očka so mi rekli. — Čez tri gore. — Oja, oj, dekle moja! — Prišla bo pomlad zelena. — Ljubi fantič moj. — Se davno mrači. — Ncoj je pa en lep večer. — Fantje marširajo. — Kdo bo listje grabil? — U davnih časih. — Po polju že rožce cvetejo. — Ko sem k njej pršou. — Z veselim srcem voščim. — Ljubca moja, kaj si strila? — Kako ozke so stezice! — Rože je na vrtu plela. — Soča voda je šumela. — Dve let' in pol. — Žena gre na gosti. — Mati zakliče. — Bog je ustvaril zemljico. — Birt rajtengo piše.

ZIROVNIK JANKO: Narodne pesmi. Za šolsko mladino. I. zvezek. V Ljubljani 1907. Založilo »Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani«, natisnila Učiteljska tiskarna. Za sopran in alt.

Vsebina: Ko dan se zaznava. — Solnce čez hribček gre. — Na planincih solnčece sije. — Na planincih lušno biti. — Mati zakliče. — Prišla bo pomlad. — Lepa si, pomlad zelena. — Gozdič je že zelen. — Slišala sem ptičko pet. — Čuk se je oženil. — Sijaj, sijaj, solnčece. — Pojte, pojte, drobne ptice. — Jager pa jaga. — Jager gre na jago. — Pobič sem star šele osemnajst let. — Tam za turškim gričem. — Oj ta vojaški boben. — Ena ptička priletela. — Kje so moje rožice? (Ipavec in Orožen.) — Ptiček prav majhen je. — Rožic ne bom trgala. — Venček na glavi se. — Ko ptičica sem pevala. — Rasti, rasti, rožmarin. — Stoji tam gora Limbarska. — Nesrečna zima mrazi me. — Bog je ustvaril zemljico. — Svetlo solnce se je skrilo. — Glejte, že solnce zahaja.

ZIROVNIK JANKO: Narodne pesmi za mladino. I. stopnja. Za sopran in alt. V Ljubljani 1910. Založilo »Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta«, tiskala Učiteljska tiskarna. Besede dostikrat umetne.

Vsebina: Bežimo, tecimo. — Ni lepšega vojaka. — Na planincih lušno biti. — Na planincih solnčece sije. — Jaz pa pojdem na Gorenjsko. — Naš cesar mi je vedno ljub (Radecki ima sivo brado). — Radecki ima sivo glavo (varijanta). — Otrok živim v veselji. — Majhna sem bila. — Čuk se je oženil. — Golobček čedna stvarca. — (Nocoj pa gremo snubit jo.) — Lepo mi poje črni kos. — Prav vesel iz šole grem. — (Regiment po cesti gre.) — O moj preljubi, dragi dom. — (Od kod si dekle ti doma?) — Barčica po morji plava. — Jager pa jaga. — Prišla bo pomlad. — Solnce čez hribček gre. — Sijaj, sijaj, solnčece! — Bog je ustvaril zemljico. — Nesrečna zima mrazi me!

ZIROVNIK JANKO: Narodne pesmi za mladino. II. stopnja. Za sopran in alt. Založništvo in tisk kot I. zvez. V Ljubljani 1911.

Vsebinska: Ko dan se znanava. — Priroda je spala. — Lepa si pomlad zelena. — Ncoj je en lep večer. — Jager gre na jago. — Ptiček prav majhen je. — Pojte, pojte, drobne ptičke! — Po jezeru. — Pobič sem star šele osemnajst let. — Tam za turškim gričem. — Oj ta vojaški boben. — Najlepše življenje ima postiljon (Oh zdaj pa vzamem od očka slovo). — Stoji tam gora Limbarska. — Stoji učilna zidana. — Rožic ne bom trgala. — Mati zakliče. — Venček na glavi se. — Svetlo solnce se je skrilo.

ZIROVNIK JANKO: Narodne pesmi za mladino. II. stopnja. Za sopran in alt. Založništvo in tisk kot I. stopnja. V Ljubljani 1914.

Vsebinska: Sneg za to leto slovo je že vzel. — Slišala sem ptičko pet. — Ena ptička mi poje. — Lepo je pomlad'. — Gozdič je že zelen. — Kje so moje rožice. — Preljubo veselje, oj kje si doma? — Popotnik pridem čez goro. — Ena ptička priletela. — Stoji, stoji tam Beligrad. — Stezica je uglajena. — Skrjanček poje, žvrgoli. — Dekle na vrtu zelenem sedi. — Ko ptičica sem pevala. — Rasti, rasti rožmarin! — Prišla je miška iz mišnice. — Pridi Gorenje! — Glejte, že solnce zahaja.

GLASBENA PRAVILA

posneta iz Schumannovih zbranih spisov.

Priobčil P. H.

Najvažnejša stvar za vsakega glasbenika je izolika posluha. Zgodaj se potruji spoznati vsak ton in način. Ako čuješ zvon, kukavico, skušaj dognati, v katerem tonu se glasi.

Marljivo si vadi prste s skalami in drugimi vajami. Ni pa modro, če kdo od mladosti do sive starosti po več ur na dan dela take mehanične vaje. Nespametno bi bilo, ko bi kdo vsak dan abecedo ponavljal v vedno hitrejšem toku. Za take stvari je čas predragocen.

Semtertje se nahajajo takozvane »neme klavijature«, ki ne dajo glasu, za večjo vajo. Take klavijature so zanič, kajti od nemega človeka se nihče ne nauči govoriti.

Igraj strogo v taktu. Igra nekaterih virtuozov je podobna hoji pijanca. Ne posnemaj jih.

Seznani se zgodaj s pravili harmonije.

Ne straši se izrazov: teorija, generalni bas, kontrapunkt itd. Sprijazni se z njimi in vesel jih boš.

Ne brenkaj! Igraj pravilno in do konca.

Zastajati in hiteti, sta dve veliki napaki.

Boljše je, da igraš lahke reči dobro in lepo kakor težke skladbe slabo. Skrbi, da bo klavir, na katerem igraš, vedno ubran.

Ne bodi zadovoljen, da znaš skladbo pravilno igrati, ohraniti jo moraš tudi v spominu; ne samo melodijo, marveč tudi harmonijo.

Četudi nimaš posebnega glasu, vendar se potruji peti po notah brez spremljevanja; tako se ti boljša in ostri posluh. Ako pa imaš dober glas, smatraj ga za dragocen dar, ki ti ga je podelilo nebo in izvežbaj ga.

Uči se toliko časa, da boš znal partituro čitati iz papirja, kakor znaš tudi čitati iz knjige.

Kadar sviraš, ne misli na tiste, ki te poslušajo.

Igraj vsikdar natančno, kakor da te posluša mojster.

Če dobiš kompozicijo v roke, da bi jo igral, preberi jo prej.

Kadar si končal dnevno glasbeno delo in se čutiš utrujenega, ne trudi se dalje, marveč pojdi k počitku. Boljše počivati, kakor utrujen delati.

Kadar se postaraš, ne igraj modernih skladb. Čas je dragocen. Človek bi moral stokrat priti na svet, če bi se hotel seznaniti z vsem, kar pride na svetlo.

S slaščicami se ne vzgajajo zdravi ljudje. Kakor telesna, mora tudi duševna hrana biti preprosta in tečna. Umetniki so dovolj poskrbeli zanjo, sledimo njim.

Pasaže se sčasoma spreminjajo; vrednost imajo le tedaj, ako služijo višjim namenom.

Ne razširjaj slabih skladb, bolje je, da jih odstranjaš.

Ne igraj, kar je slabega, razen, če si prisiljen.

Spretnost naj ti ne bo namen, marveč skušaj vsaki skladbi dati tisti pomen, ki ga je namerjal skladatelj. Več ni treba, sicer se prične spaka.

Neutemeljeno in obsodbe je vredno, če kdo dobre skladbe popravlja, krajša, ali jim kakšne olepšave dodaja. Ni je večje sramote za umetnike, kot je ta.

Ako ne veš, kaj bi vzel v roke, vprašaj starejše ljudi; s tem si pri-krajšaš mnogo časa in denarja.

Polagoma se skušaj seznaniti z vsemi skladbami imenitnih umetnikov.

Nikar naj te ne moti priznanje, ki ga daje občinstvo virtuozom. Pri-znanje umetnikov je več vredno nego občinstva.

Kar je danes moderno, bo sčasoma nemoderno, klasika pa ostane

Družbi na ljubo igrati, nič ne hasne; nikdar pa ne igraj, česar bi se moral pozneje sramovati.

Rad pa igraj z drugimi, recimo duete, tercete, kvartete; tvoja igra postane lepo tekoča in duhovita. Spremljaj tudi z veseljem pevce.

Ko bi vsi godbeniki hoteli igrati prvo vijolino, ne bi nikdar čuli or-kestra. Spoštuj tedaj vsakega godbenika.

Ljubi svoj inštrument, ne misli pa, da je najboljši; drugi imajo še lepše in boljše. Pomisli tudi, da je pevec tudi kaj vreden; da glasba pride v koru in v orkestru do največje veljave.

(Sledi.)

FANFARA.

Vinko Vodopivec.

Pri kolesarskih, telovadnih in športnih prireditvah ne uporabljajo Lahi cele »godbe«, ampak navadno samo fanfare. Tudi vojaški oddelki imajo največkrat le fanfaro. Utegnilo bi marsikaterega telovadca in glas-benika onstran meje zanimati, kakšne so laške fanfare, zato jih na kratko opišem.

Najpreprostejša fanfara obstoji iz šestih inštrumentov in sicer: dva korneta v B s tremi ventili, dve trobenti v B z enim ventilom, ena bom-bardina v B (to je Bassflügelhorn v B) in en bas v F. Zadnja dva s tremi ventili.

Ko r n e t v B je sopranski inštrument in je podoben krilovki (Flü-gelhorn) s tem razločkom, da ima ustnik podoben trobentnemu ustniku medtem ko ima krilovka ustnik podoben rogovemu ustniku, zato je glas kornetov bolj kričeč in manj plemenit kot glas krilovke. Vendar pa ima kornet to prednost, da je igranje na njem lažje kot na krilovki. Obseg korneta v B je sledeči:

Vendar so tri najvišje in štiri najnižje note porabne samo pri forte, če niso prav sigurni igralci. Kornet je zelo gibčen inštrument, ki z lahkoto igra tudi najhitrejša pasaža.

Naravni glasovi kornetovi (brez ventilov) so sledeči:

Kromatično škalo dobimo s pomočjo ventilov. In sicer: drugi ventil znižava vse te naravne glasove za pol tona, prvi ventil za cel ton, tretji ventil za malo terco, drugi in tretji ventil skupaj znižata za veliko terco, tretji in prvi ventil znižajo za tri cele tone (za tritonus).

Torej v notah tako-le:

(1, 2, 3 pomeni prvi, drugi, tretji ventil, 0 = naravni ton). Kornet v B je transponujoč instrument, njegova igra se glasi za cel ton nižje kot je pisana.

Trobeta v B z enim ventilom se rabi samo za spremljevanje.

Naravni glasovi (brez ventila) trobente so sledeči:

če se pa pritisne ventil, se dobe ti-le glasovi:

ako imamo tonični in dominantni akord za spremljevanje, subdominanta manjka, zato je tudi »Trio« za fanfare vedno v gornji dominantni.

Trobeta v B je transponujoč instrument, njena igra se glasi en ton nižje kot je pisana

Bombardina v B (basova krilovka, Bassflügelhorn in B) se ravno tako igra kakor kornet v B, samo da se glasi oktavo nižje kot je pisano. Tudi bombardina v B je transponujoč instrument, treba ga je pisati en ton višje kot se glasi. Obseg ima bombardina v B ravno tak kot kornet v B, samo seveda eno oktavo nižje. Piše se za bombardino v vijolinskem ključu.

Bas v F ima sledeče naravne glasove:

najnižji ton ni za nič. Kromatična škala se dobi s pomočjo ventilov analogično kakor pri kornetu.

Bas v F ne transponira nikoli, njegove note se glase ravno tako kot so pisane.

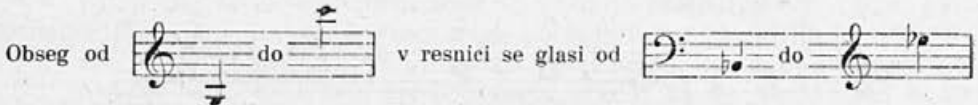
Prvi kornet igra melodijo, drugi kornet spremlja isto v tercah ali sekstah, trombe v B z enim ventilom samo spremljajo. Bombardina v B

igra takozvani »contracanto« (to je: protispev) namreč nekako kontrapunktično ovija melodijo kornetov. Bas v F seveda basira kakor vsak drugi bas.

Kaj posebnega ta muzika ni, a ima to prednost, da je poceni in da je lahka.

Večja društva imajo tudi takozvano godbo — »fanfarone«, to je povečana fanfara. K zgoraj imenovanim, seveda pomnoženim inštrumentom pridejo za spremljevanje *trobente* v Es s tremi ventili (trobente v B z enim ventilom odpadejo) in *Genis* v Es s tremi ventili.

Genis v Es je neka vrsta rogov v vertikalni obliki, glas ima bolj surov kot rog, a se na njem veliko lažje igra. Je transponujoč inštrument. Piše se v vijolinskem ključu — oktavo višje.

Rabijo se navadno: 2 trobenti v Es in 2 Genisa v Es. K temu prideta še dva *trombona* (pozavna), ki pri laški muziki igrajo navadno le spremljevanje. K basu v F pride še *Helikon* v B. Tak »fanfarone« pa se v resnici krasno glasi.

NOVE SKLADBE

PRVI PLAMENI. Sedem pesmi za mešane in moške zборе. Uredil Srečko Kumar. Izdala in založila Učiteljska zveza slovenskih učiteljskih društev Julijske Krajine. Trst 1923. Cena — Din. — Sama na sebi zelo razveseljiva zbirka. Vidi se iz nje, da se glasbeno življenje in stremljenje v Julijski Krajini lepo razvija. Pregledovanje skladb me pa vendar ni vseskozi zadovoljilo. Pač je urednik Kumar hotel dati izdaji čisto moderno lice. In res. Moderna so predvsem krasna besedila. V prvem delu zvezka čujemo srčne glase, zlasti žalosti nad izgubljeno slovensko zemljo, kakor tudi veselega upanja (prim. Oton Zupančič: »Otroci molijo«; M. Fontana: »Zakaj?«, France Bevk: »Vstajenje«); skladbe v drugem delu imajo drugačno snov. Tudi o skladbah treba priznati, da so moderne ali vsaj hočejo take biti. Vendar opažamo pri tej modernosti semtertje še nezrelo tehniko, zlasti pogrešam pevnosti, jasnosti, in tematične enotnosti. Čudno: naši cerkveni skladatelji so razen nekaj izjem izvečine konservativci, svetni pa moderni. Ne mislim pa pod to modernostjo samo moderno harmoniko, izrazito nagnjenje do melodične hromatike, temveč tudi neko brezoblikovnost. Razveseljivo je pri tem sledeče: Iskanje in borba za nečim novim, nenavadnim in neredko nas presenetijo res izvirni domisleki. Toda ... in to bi radi poudarili: ravno a capella zborovo petje je ona vrsta umetne glasbe, kjer treba moderna sredstva j a k o p r e v i d n o uporabljati, če nočemo napraviti skladbo za praktično izvajanje že naprej nemogočo. Težkoče intonacije, ritma, z eno besedo interpretacije so namreč ravno nasprotno učinku moderne pesmi v primeri učinku konservativne.

Še nekaj besed o posameznih skladbah. Zbirko odvarja mešani zbor »Otroci molijo« *Franca Grbca*, meni dosedaj neznanega skladatelja. Je lepo kontrapunktično delo. Le najboljši zbori mu bodo kos. Posebno gorek je začetek. Učinek zbora bi bil gotovo večji, če bi bil v harmoničnem in oblikovnem oziru nekoliko mirnejši.

Glasbena delikatosa je *Stanko Premrl*ov zbor: »Zakaj?«. Zelo dobro doneč, srčno občuten in primeroma lahko izvedljiv je ena izmed najboljših krajših skladb tega neutrudljivega, nadarjenega mojstra. Pri vsej preprostosti izraza opazimo krepko plemenitost, ki izvira precej tudi iz moderne harmonike. Premrl zлага praktično. V vsakem taktu opazimo varno in odločno roko. Edino osemkratno ponavljanje končnih besedi: »Bili so nekdanj naš raj« se mi zdi preobilno.

Sestglasni *Emil Komel*ov zbor »Vstajenje« — skladatelj mi dosedaj ni bil znan — je za naše podeželne zборе predolg in pretežek. Pač pa je to zdrava in deloma učinkovita ter občutena glasba.

*Vinko Vodopivec*ev zbor »Pričakovanje« me ni posebno ogrel. Tudi tu manjka poleg harmoničnih neokretnosti še tehnike v obliki in izpeljavi. Nahajamo pač kanonične in imitatorične nastavke, ki se pa ne razvijejo.

Janko Ravnik je brezdvomno krepki talent. Njegova skladba, edini moški zbor v zbirki: »Kam si šla mladost ti moja?« — bi bila po besedilu prikladnejša za

samospev. Je pa na sebi prav dobra. Vsebina besedila je v glasbi podana izčrpno; stavek je naraven, harmonično nasičen, konec zelo učinkovit. Tudi za šibkejšje zборе primerna skladba. Takt 10. do vštveši 13. pa se naj raje opusti!

Ravnotako zelo nadarjeni Vasilij Mirk podaja svež mešani zbor »Zeleni Jurij«, morda najtežji v zbirki. Težak v intonaciji, v ritmu in v skupnem petju. Naj si le vsakdo ogleda intonacijske težkoče v 3. vrsti »Z glavo namigne« itd. Tako se ne piše za zbor, zlasti za a capella ne, če nam je kaj za izvajanje naših skladb. In čemu toliko hromatike? Začetek »Zeleni Jurij se z mavrico paše« se je dobro posrečil, slede nemirne partije; tenorski samospev »Dobri ljudje vi« je pa gorko občuten.

Zadnji zbor »Narodna« je Emil Adamičev. V dosego dobrega vtisa bi bilo treba ga precej naglo in točno peti. Nekaj mest. n. pr. »Ustna ji žare«, ali »žvrgoli kot slavica« (v sopranu) so zelo drzna, celo najboljši zbori se utegnejo ob njih spotakniti. Kontra B v basih bo tudi komaj peven. Adamič je mojster, ki hodi svoja posebna pota, zna mnogo in je vsega upoštevanja vreden. Tudi pričujoči njegov zbor je mojstrski; blago-dejna, čvrsta, zdrava glasba.

—r—

VESTNIK PEVSKE ZVEZE

Uradne ure za stranke pri Pevski zvezi kakor tudi v upravnistvu lista (Ljudski dom II.) so do preklica dnevno (razen ob sobotah in nedeljah) od $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{2}$ ure popoldne. — Za vse želje in sporočila izven uradovanja je na razpolago vpisna knjiga pri Slov. kršč. soc. zvezi.

Posameznim okrožnim referentom smo v svrhu evidence razposlali tiskovine. Prosimo, da iste natančno izpolnijo in nam jih takoj določijo. Poročila rabimo zelo nujno.

Članarina. Posamezni zbori, ki še niso poravnali članarine za l. 1922. in iste obnovili za 1923., dobijo istočasno s glasilom položnice. — Mnogo je zborov, ki so nam poslali članarino za l. 1923. že lansko leto. So pač uvideli, da tudi z rednim plačevanjem društvenega deleža mnogo pripomorejo k napredku naše organizacije. Posnemajte jih še ostali!

Pevčeve pesmarice. Imamo še v zalogi nekaj mehko vezanih »Pevčevih pesmaric«, I. letnik. — Opozarjamo vse one, da jo takoj naroče, dokler nam zaloga ne poide. Cena knjige je po pošti 10.50 Din, za naročnike »Pevca« 9.50 Din. Pri večjem skupnem naročilu znaten popust. — Kmālu izide II. letnik knjige.

Iz odborove seje P. Z. 26.—29. avgusta bo v Ljubljani katoliški shod. P. Z. je prevzela organizacijo petja pri sv. maši. Tozadevne okrožnice smo že razposlali. Priglasite se pravočasno, pripravite se dobro! Niti

enega pevca, niti ene pevke naj ne bo pri shodu, ki ne bi sodelovala. Petje bo spremljevala godba.

Okrožni referenti naj tam, kjer še niso, skličejo takoj okrožne seje in določijo čas in kraj letošnjim prireditvam njihovega okrožja, ki naj se vrše povprečno koncem julija ali začetkom avgusta. Gotovo pa naj bodo vse skončane pred katol. shodom. Naznanite gl. odboru, kedaj in kje se bodo vršile prireditve. Naznanite tudi sporede skupnega petja, kakor hitro jih boste določili.

Poročila zborov so prav neredna in nepopolna. V »Pevcu« bomo od slej stavili med poročila redno v vsako številko poročila iz vseh okrožij. Referenti naj pazno zasledujejo delovanje svojih zborov, radi kontrole tudi oni mesečno ali sproti javijo vse nastope zborov. Ta poročila so važna, še važnejša bodo pozneje. Naj ne bo pevskega nastopa, ki ne bi bil za beležen v »Pevcu«! V tem oziru ni dosedaj nič storjenega.

Nagrajene zborovske skladbe. Pri razpisu nagrad za tri mešane zборе, ki jih je razpisala naša »Pevska zveza«, so izmed okrog 30 konkurenčnih skladb dobile nagrado sledeče: »V Korotan«, zl. Stanko Premrl, I. nagrado 2000 K; »Domovini«, zl. Emil Adamič, II. nagrado 1500 K; »Nočnipsalm«, zl. Emil Hochreiter, III. nagrado 1000 kron. Nagrajene skladbe prinašamo v »Pevcu« v današnji glasbeni prilogi.

IZ NAŠIH OKROŽIJ

Ljubljansko okrožje. Glasbeno društvo »Ljubljana« proslavi svojo 30 letnico dne 8. in 9. aprila, in sicer bo v nedeljo ob 10. dopoldne sv. maša pri frančiškanih, pri kateri bo pel polnoštevilni društveni mešani zbor. Po maši slavnostni občni zbor v »Unionu«. V ponedeljek 9. aprila bo pa v »Unionu« slavnostni koncert, s sodelovanjem orkestra dravske divizije in gospodične Milade Krejzlove, prof. glasbe iz Brna, ki bo igrala na klavirju Dvořakov koncert.

Radovljiško okrožje. Pevski zbor »Sloga« v Radovljici je imel na sv. Jožefa dan svoj občni zbor. Odborovo poročilo je dokazalo, da društvo zelo živahno deluje, v društvu vlada vzoren red in disciplina. Pevsko šolo obiskuje številni naraščaj, ki obeta lepih uspehov. Občni zbor je sklenil resolucijo, da pozove

P. Z., naj vse moči zastavi v to, da izposluje od vlade pevcem vsaj tiste udobnosti pri prireditvah in vožnjah, ki jih imajo telovadci. Izvoljen je bil stari odbor.

Okrožni občni zbor se je vršil 19. marca v Radovljici. Izvoljen je bil za predsednika Rus, nadučitelj na Bledu, za tajnika Fabjan Gustav, Radovljica, za blagajnika Resman Franc, Radovljica, pevovodja, Rus Bled, nam. Fabjan, Radovljica, ref. tudi Fabjan. Okrožna prireditev bo na Bledu 29. julija.

Celjsko okrožje. V smislu sklepa odborove seje bo letošnja okrožna prireditev v Celju koncem julija ali začetkom avgusta; dan določimo pozneje. Pevski zbor v Celju pripravlja pevski koncert, ki se bo vršil sredi marca. Na sporedu bo tudi nekaj novih, še ne proizvajanih pesmi.

GLASBENA POROČILA IZ INOZEMSTVA

Hrvatsko pevsko društvo »Zora« v Chicagu v Ameriki je obhajalo lani svojo dvajsetletnico. Sedanji društveni pevovodja je g. Ivan Horvat, glasbeni učitelj in bivši pevovodja »Zore« v Karlovcu. »Zora« v Chicagu ima danes mešani zbor 60 pevcev in pevk. Na jubilejnem koncertu 22. oktobra 1922 so peli zборе Dugana, Novaka, Ružiča, Vilharja, Mokranjca in Zajca.

Češki kvartet v Pragi, obstoječ danes iz gg.: K. Hoffman, J. Suk, J. Herold in L. Zelenka, je obhajal 22. oktobra 1922 tridesetletnico. Gg. Hoffman in Suk sta člana kvarteta ves čas od njegove ustanovitve, g. Herold je vstopil vanj l. 1906 na mesto g. Nedbala, pred g. Zelenko sta bila člana kvarteta gg. Berger in pozneje g. Vihan. Kvartet proslavlja svojo tridesetletnico z jubilejnimi koncerti od 5. oktobra 1922 do 22. marca 1923.

Zbor moravskih učiteljev je koncertiral zadnje mesece po Italiji.

Koncerte je priredil v sledečih mestih: Udine, Treviso, Benetke, Padova, Vicenza, Milan, Turin, Firenze, Rim, Neapelj, Palermo in Ankona. Povsod je žel največje uspehe. V Rimu jim je češkoslovaški poslanik priredil sprejem, ki se ga je udeležil ves odlični Rim z ministrskim predsednikom Mussolinijem na čelu. Na koncert sta prišla tudi kralj in kraljica-mati.

Češkoslovaška jednota glasbenih stanov je priredila 3. januarja 1923 v Pragi II. glasbeno poučnitelja. Predavali so profesorji: Hromadka, Cmiral, Hoffmeister, Fuchs, Marak in Šimek.

Lužiški skladatelj Bjarnat Krawe je predaval 6. januarja 1923 v Pragi v »Mestanski Besede« o lužiški narodni pesmi. (Lužičani so — kakor znano — najmanjša veja slovanska, ki se potaplja v nemškem morju.)

V Pragi izhaja deset čeških glasbenih listov: 1. Dalibor, 2. Cyrill (za cerkveno glasbo), 3. Hudobni vestnik, 4. Hudobni vchova, 5. Hudebnik,

6. Kapelnické listy, 7. Hudebni obzor, 8. Smetana, 9. Vestnik pevesky a hudebni, 10. Žive slovo.

Poglavitni italijanski glasbeni listi so: 1. Rivista musicale italiana, Torino; 2. Il Pianoforte, Torino; 3. Santa Cecilia, Torino; 4. Musica eccle-

siastica, Padova; 5. Il pensiero musicale, Bologna; 6. La rassegna dell' arte e del lavoro, Bologna; 7. La critica musicale, Firenze; 8. Rivista nazionale di musica, Roma; 9. Musica d'oggi, Milano; 10. Organista italiano, Bergamo; 11. Schola cant., Bergamo.

Razne vesti.

SPLOŠNO GLASBENO ZGODOVINO ima v slovenskem jeziku že spisano in za tisk pripravljeno dr. Jos. Mantuani. Knjiga ima poleg običajnega gradiva tudi mnogo doslej neznanih podatkov, ki jih je pisatelj dobil v raznih arhivih, predvsem v dvorni knjižnici na Dunaju. Pri tem imamo samo to željo naj bi knjiga čimprej izšla.

SLOVENSKI OBREDNIK bo kmalu pripravljen. Na jesen l. 1923. bomo, če Bog da, že slišali vse molitve pri obredih, izvzemši sv. mašo, v slovenskem jeziku. Vsi zakramenti se bodo delili v slovenskem je-

ziku, pri vseh blagoslovih, pogrebih itd. se bo rabil slovenski jezik, celo »bilje« ob pogrebih se bodo po slovensko pele. Da bo ljudstvo to prenovitev z veseljem sprejelo, nam pričajo poročila, kako vseč jim je bilo povsod, ko se je lansko leto o sv. Rešnjem Telesu pri procesiji ves obred izvršil po slovensko. Celó to pravico smo dobili, da se bosta pri peti maši list in evangelij po slovensko pela, tako da bomo vse dobro razumeli.

PESMARICA »GLASBENE MATICE«, ki je že davno pošla, izide na novo. Uredil jo je M. Hubad, prvo izdajo dr. Cerin. Od prve izdaje je ostalo okrog 120 strani, približno 180 strani je na novo pridejanih.

Iz urednikove listnice.

Nekaj vprašanj vedno pride na urednika. Seveda, skoro vsa od pevodij. Prvi hoče pametnega sveta radi pevskega zborá, pri katerem mu ne gre vse tako po notah kot v njegovih partiturah — pevski zbori so že od starih časov sem kompozicije z največjimi disharmonijami — drugi zopet opravičeno toži o slabem gmotnem stanju — ta je seveda organist — tretji bi rad pripravno skladbo za božično prireditev, četrti izraža svoje želje glede »Pevca« itd. Ker se nam zdi, da bi marsikakšen naš odgovor tudi drugim dobrodošel, bomo rajši odgovarjali naravnost v »Pevcu«, razen stvari, ki potrebujejo hitre rešitve. In še tiste bomo v slučaju, da so tudi bolj splošnega pomena, priobčili v »Pevcu«.

L. V. v V. Pevska prireditev, ki ste jo nameravali, se ni vršila, ker sta se dve najboljši altistinji »kujali« in je z njima potegnil tudi edini dobri tenor v zboru. In zdaj boleha cel zbor in ne veste, kdaj se bo stvar poravnala. — Vidite, to je velika Vaša napaka: naravni gospodar v zboru je in mora biti pevodja in na to so vsi pevci zelo ljubosumni. Kakor hitro opazijo, da imajo vodilne vajeti v zboru dve gospodični altistinji

in gospod tenor, brez katerih se nobeden nastop izvršiti ne more, potem je s tem položena v zbor kal hiranja in razpada. Veselje mineva in požrtvovalnost, začno se mali, skoro neopaženi prepiri, ki pa neprestano trujejo ob korenini pevskega zborá. Na ta način je bilo že nebroj dobrih pevskih zborov uničenih. Zato je za obstoj dobrega zborá potrebno, da ohrani v pevskem oziru vajeti v rokah pevodja in da mu jih nikdo drugi ne potegne iz rok. Pevodja lahko posluša zlasti pri izbiranju skladb nasvete svojih pevcev in upošteva njihove želje — toda končno in odločilno besedo mora vedno imeti sam in to v interesu pevskega zborá. To se mu bo posrečilo, če ima dovolj strokovnega znanja, vedno prijazen, a dovolj resen, odločen in siguren nastop in če ni nikdar pristranski. Zoper »kujanje«, ki je zelo pogosta pevska bolezen, pa je najboljšo sredstvo številen zbor in stalen naraščaj. Kjer je zbor številčno zelo šibak in ni nobenega naraščaja, tam so pevci in pevke gospodarji nad najboljšim pevodjem — zlasti velja to za cerkvenega pevodja, ki mora vsako nedeljo postaviti svoj zbor na kor. Ali imate pri vas naraščaj? Če ne, začnite z njim! Brez naraščajskega zborá ste v stalni nevarnosti, da vam

pevski zbor odpove, kakor Vam je sedaj. Posebno sedaj je lahkota začeti z naraščanjem, ko nam je Pevska zveza podarila tako izvrstno in za vse razmere porabno Pevsko šolo. Nič lažjega ni, kot dobiti dovolj dečkov in deklic, ki bodo z velikim veseljem obiskovali pevske ure, treba se je le z ljubeznijo in temeljitostjo lotiti tega dela, ki je bilo doslej sicer združeno z velikimi težavami, ki nam jih je pa Bajukova Pevska šola prav znatno olajšala. In če s svojimi malimi od časa do časa nastopite — magari v nedeljo pri jutranji službi božji — da jim vzgete več veselja, potem ste si naložili pevski kapital, ki se Vam bo bogato obrestoval. S tem ne le dobite pri pevskem zboru trdnjšo pozicijo, ki je pevovodju potrebna, temveč boste dobivali v pevski zbor vedno novih, in sicer že precej izvežbanih in izšolanih pevcev. In s takimi se da nekaj doseči. Otvorite torej pevsko naraščajsko šolo — trud je velik, obresti so večje. — F. K. v P. Pustite take skladbe pri miru! Vaš zbor je — kolikor nam je znano — sestavljen iz samih začetnikov. Manjka

jim še vsake izvežbanosti, manjka jim pevske tradicije; edino, kar imajo, je veliko veselje do petja. S takimi težkimi skladbami pa jim lahko še to veselje vzamete. Dolgo se boste mučili, in še slabo naredili. Za take skladbe je treba šole pevcem in tudi — poslušalcem. S popolnoma preprosto, pa dobro naštu-dirano pesmijo boste napravili pevcem več veselja in poslušalcem več užitka kot pa s tako težko, čeprav umetniško zelo dovršeno skladbo. Kaj boste učencem v prvem razredu razlagali psihologijo ali pa recimo kontrapunkt? Tudi pevski zbor mora predelati svoj abecednik! Ali poznate Mohorjevo pesmarico? V njej leže zakladi za Vaše pevce in poslušalce. — M. B. v Št. V. Vaš sestavek je vsebinsko pogrešen in tudi oblikovno zelo nepopoln. Skušali ga bomo popraviti. Zakaj nam ne pošljete nobenega dopisa o Vašem izvrstnem pevskem zboru? Vašim pevcem v veselje, drugim pa v zelo potrebno pobudo. Torej prosimo. — F. C. v L. Odgovorili smo Vam pismeno. Vztrajajte!

Nekateri tiskovni pogoški v »Pevcu«.

V članku »Nekaj blagohotnih besed našim pevovodjem in pevcem« (Leto I. št. 9—10) naj se na strani 3 v 10. odstavku bere: »terca pa mora biti jasna, visoka.«

V Premrlovem meš. zboru »Zdravica« (I. leto št. 16), mora biti v 11. taktu pri besedah »up budi« melodija v sopranu: g, fis, g. (Napaka za g, fis, e je zašla tudi v Bajukovo »Pevsko šolo«, kjer naj se na strani 111 ravno tako popravi.)

V Ign. Hladnikovem meš. zboru »Pomlad« (II. leto, 1. priloga) mora na str. 5 v 1. taktu 4. sistema druga osminka v basu biti a, na str. 6 v zadnjem taktu 2. sistema polovinka v altu d.

V pesmi »Lušno je res na svet« (II. leto, 2. priloga) mora na str. 18 v 1. taktu v tenoru biti razveznik koj pri četrtniki s piko, torej d, f. — V naslednji pesmi »Sam Bog že ve« je v začetnih taktih na dveh mestih narodni napev pokvarjen. Glasiti se mora:

Sam Bog že ve, ka - ko je to, da zdaj na svet' več lušt-no ni. itd.

V 1. taktu na str. 19 v isti pesmi traja nota f v basu 4. osminke. V naslednji pesmi »Marija in brodar« mora biti melodija v basu v drugi polovici:

itd.

Vzemi pesmarico v roke in takoj popravi!

Uredništvo.

Naročnina za »Pevca« znaša letos 25 Din. Naročnike prosimo, da se takoj poslužijo priložene položnice, ker moramo v tiskarni sproti poravnati svoje račune.